

'Illegalen opgesloten als zware criminelen'

de Volkskrant 27 juni 2008 - Cor Speksnijder

DEN HAAG - Illegalen in detentiecentra, met name in de zogeheten bajesboten, worden onder zwaardere omstandigheden vastgehouden dan criminelen die een straf uitzitten.

Ze verblijven vaak met zes personen op een cel, voor hen ontbreekt een zinvolle dagbesteding, zoals arbeid of onderwijs, en ze leven in onzekerheid over de duur van hun opsluiting. Dat zei Eduard Nazarski, directeur van Amnesty International, vrijdag bij de presentatie van een rapport over vreemdelingendetentie in Nederland.

Ondanks het feit dat illegaal verblijf niet strafbaar is, worden illegale vreemdelingen volgens Amnesty steeds vaker als misdadigers behandeld en blijven ze soms langer dan een jaar opgesloten. Na vrijlating worden ze vaak voor een tweede of derde keer opgepakt. Nederland kent geen maximumtermijn voor de detentie van vreemdelingen.

Jaarlijks worden in Nederland zo'n 20 duizend vreemdelingen gedetineerd, met terugkeer naar het land van herkomst als doel. Dat lukt slechts bij een beperkt deel van de gedetineerden. Volgens Anton van Kalmthout, hoogleraar straf- en vreemdelingenrecht, is de vreemdelingenbewaring niet alleen ineffectief, maar zelfs contraproductief: 'De bereidheid van een illegaal om met opgeheven hoofd terug te gaan wordt bepaald niet gestimuleerd. Illegalen verzetten zich met hand en tand wanneer ze als criminelen worden opgesloten.'

Amnesty ontving de afgelopen jaren tal van berichten over mishandeling van gedetineerden door bewakers. Klachten daarover worden gebrekkig onderzocht en leiden meestal tot conclusies ten nadele van de vreemdeling. Misstanden worden door het ministerie van Justitie gewoonlijk afgedaan als incidenten. Goede klachtenprocedures zijn volgens Amnesty niet alleen in het belang van de vreemdelingen, maar ook van het bewakingspersoneel, dat zich behoorlijk moet kunnen verdedigen tegen onterechte beschuldigingen. Nazarski hekelde het opsluiten van kinderen, ouderen en slachtoffers van mensenhandel.

Vooraf voor deze 'kwetsbare groepen' zou moeten worden gezocht naar alternatieve manieren om ze in het oog te houden, zoals een meldplicht of het betalen van een borgsom. Staatssecretaris Albayrak van Justitie liet weten dat ze al maatregelen heeft genomen om gezinnen met kinderen zoveel mogelijk uit vreemdelingenbewaring te houden. Nederland zal een nieuwe Europese richtlijn overnemen die voorschrijft dat vreemdelingendetentie nooit langer dan achttien maanden mag duren.

www.volkskrant.nl/binnenland